

İŞÇİLERİ VE SENDİKALARI BEKLEYEN TEHLİKELER

Aydınlık Gazetesi, 16 Nisan 2019

Yıldırım Koç

Ekonomik kriz derinleştikçe, işçilere ve sendikalara çıkarılmak istenecek fatura, kıdem tazminatı fonuyla sınırlı değil. Bu faturaya karşı çıkmaya şimdiden hazırlanmak gerekli.

Artan işsizliğin yarattığı sıkıntılar, sosyal güvenlik haklarında kısıtlamalar, toplu sözleşme görüşmelerinde tıkanmalar, işverenlerin hükümetin amaçladığı enflasyona göre ücret zammı verme talepleri, imzalanmış toplu iş sözleşmelerinin uygulanmaması gibi sorunlar gündemdedir.

Gündemdeki diğer sorunlar da şöyle özetlenebilir:

KİRALIK İŞÇİLİK

4857 sayılı İş Kanununun 7.maddesi, özel istihdam bürolarına işçi kiralama yetkisi vermektedir. Buna göre, işyerinde çalışan işçi sayısının dörtte birine kadar sayıda işçi kiralanabilmektedir. Kiralık işçilerin iş sözleşmeleri özel istihdam bürosuyla imzalanmaktadır. İşgücü maliyetini düşürmek ve işyerlerinde sendikanın etkisini azaltmak isteyen işverenler, özel istihdam bürolarından işçi kiralama yoluna gidecektir. Böylece işyerinde kadrolu işçi, geçici işçi, taşeron işçisi, kiralık işçi, İŞKUR'un gönderdiği işçi gibi farklı gruplar oluşacaktır.

İŞKUR'DAN GÖNDERİLEN İŞÇİLER

İŞKUR'un aktif işgücü programları kapsamında "mesleki eğitim kursları", "toplum yararına programlar" ve "işbaşı eğitim programı" uygulamalarıyla çok sayıda işçi belirli sürelerle işyerlerinde çalışmaktadır. 2017 yılında işbaşı eğitim programından yararlanan işçi sayısı 297 bindi. 2015 yılında mesleki eğitim kurslarından yararlanan kişi sayısı 169 bin, toplum yararına programdan yararlanan kişi sayısı 523 bindi.

ESNEK ÇALIŞMA

Cumhurbaşkanlığı 2019 Yılı Programı'nda şu ifade bulunmaktadır: "Esnek çalışma biçimlerinin uygulamaya konulması amacıyla yürütülen çalışmalar tamamlanacaktır." (s.134)

Esnek çalışma ile kastedilen, işverenin işyerinde çalışma düzenini kendi lehine düzenleyebilmesidir. Özellikle denkleştirme, işçinin işinin ve işyerinin değiştirilmesi, işten işçi çıkarmanın kolaylaştırılması gibi konular "esneklik" kapsamındadır.

KAÇAK İŞÇİLİK

Türkiye'de kaçak işçilik son yıllara kadar azalmıştı. Ancak Suriyeli sığınmacıların büyük bölümü kaçak işçi olarak çalışmaktadır. Ayrıca, kazancına haciz gelen işçiler, işsizlik ödeneğinden yararlanan işçiler ve net ücretini artırmak isteyen işçiler, sigortalı çalışmak yerine, işverenle pazarlık yaparak kaçak çalışma eğilimindedir. Yaşlılık aylığına hak kazanma koşullarının ağırlaştırılması ve yaşlılık aylığı miktarının iyice azalması da bu eğilimi güçlendirmektedir.

ÖDEMELERDE GECİKME

Ege Cansen 11 Mayıs 2018 Dünya Gazetesi'nde yayımlanan röportajında, işverenlere, nakitsiz kalmamak için, işçilerine, "şimdi ücretinin yarısını ödüyorum, diyebilmelerini" öneriyordu. Ekonomik krizin derinleşmesiyle birlikte, nakit sıkıntıları artan işverenler, işçi alacaklarını ödemede sıkıntı

ekeceklerdir. İşverenlerin nakit sıkıntısı, sendikaların aidat tahsilatında da gecikmelere neden olabilir.

BES

Yeni Ekonomi Programında řu ifade yer almaktadır: “alışanların işverenleri aracılığıyla bireysel emeklilik sistemine otomatik olarak katılması uygulaması yeniden yapılandırılarak daha sürdürülebilir hale getirilecektir.” (s.18)

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın 10 Nisan 2019 günü açıkladığı Yeni Ekonomi Programı, Yapısal Dönüřüm Adımları (2019) belgesinde yıl sonuna kadar gerçekleştirilecek “bireysel emeklilik sistemi'nin (BES) yeniden yapılandırılması” ve “kıdem tazminatı fonu ile BES'in entegrasyonu” ifadeleri yer almaktadır.

Bireysel emeklilik sisteminde kalmayı zorunlu hale getiren düzenlemeler gündeme gelebilir.